

Att samtala och ställa frågor

Den som ska närma sig en elev som hamnat i problematisk frånvaro, alternativt samtala med föräldrar till en elev med hög frånvaro, bör tänka på att den tidigare kontakten mellan hem och skola kan ha upplevts som ansträngande och negativ av elev och föräldrar. Det kommer finnas en inbyggd maktobalans i kontakten och därför är det extra viktigt att fundera på vem som är bäst lämpad att bjuda in och hålla samtalet. Denna person ska klara av att ställa frågor och lyssna på svar utan att värdera dessa, även om man har fått mycket information tidigare från andra på skolan.

- Fundera över var ni ska mötas. Är elev/förälder bekväm med att komma till skolan eller kan ni mötas någon annanstans?
- Är elev mycket obekvämt (otrygg, tillbakadragen etc.), kan samtalet ske i hemmet och elev lyssna på samtalet utan att själv sitta med?
- Tänk på hur ni placerar er i rummet, vissa kan ex känna sig tryggare om de får sitta nära utgången. Låt eleven välja plats först.
- Be om tillåtelse ”Är det okej att jag ställer några frågor till dig?”
- Ge tid för svar! Vänta tålmodigt då många elever har svårt att uttrycka sig. Särskilt kring ”problem” och kring känslor. Blir eleven avbruten i en tanke, medan den försöker formulera ett svar, kanske eleven ger upp.
- Säg gärna något i stil med ”Det är helt okej om du inte vill svara på alla frågor, låt mig förstå det så ska jag inte tjata.”. Generellt sett är öppna frågor att föredra, men i dessa fall är ”Ja” och ”Nej”-frågor att föredra, då det kan vara enklare. Ibland kan gester som tumme upp, tumme ner eller vågrätt tumme vara ett bra sätt att få tystlåtna elever att meddela sin åsikt.
- Beskriv gärna hur du förstått svaren och hör efter om du uppfattat det hela rätt. Var genuint intresserad av svaren som ges och utgå från att det eleven säger stämmer. Ta det sagda på allvar!
- Bekräfta den du samtalar med, använd små ord som ”Jag förstår...”, ”Jag håller med, det är verkligen inte okej att bli utsatt för det du beskriver” osv. Känner man sig lyssnad på

skapas trygghet och då finns möjligheten att personen berättar mer.

- Tänk på ditt kroppsspråk – kommunikation är inte bara vad som sägs med ord. Merparten av kommunikationen människor emellan sker via blickar, kroppshållning, tonfall, gester m m. Vissa har svårt för direkt ögonkontakt eller gömmer sig bakom hår eller luva. Om föräldrar försöker få sitt barn att titta, säg att det inte gör något för samtalet – att det är bra nog att ni får till ett samtal.
- För samtalet utan tidspress. Stress är lätt att avläsa och smittar lätt. Låt eleven och föräldrarna få känna att du tagit dig tid för samtalet och att svaren är viktiga.
- Förklara gärna ”Ju mer jag får veta om vad som är svårt för dig i skolan/hindrar dig från att komma till skolan, desto lättare blir det för oss att tillsammans hitta lösningar på problemet”.
- Säg gärna till eleven ”Stämmer det att du skulle vilja komma till skolan som alla andra, men det är något som hindrar dig/gör det för svårt?” Få eleven att förstå att skolan inte utgår från att eleven skolkar eller struntar i skolan. De allra flesta elever som har problematisk frånvaro är plågsamt medvetna om att den missade skolgången ger dem sämre förutsättningar att klara framtiden. Ändå är det något som hindrar dem att komma.
- Fråga eleven och föräldrarna vad de tror skulle underlätta en tillbakagång till skolan.
- Berätta hur informationen ska föras vidare och framkommer det känslig information, berätta hur den kommer att hanteras.
- Meddela vad nästa steg kommer att vara och vem som kommer höra av sig härnäst. Ge en ungefärlig tidsram för detta.